

Pacte per la recuperació, conservació i revalorització de les Varietats Tradicionals de Cultiu i els Coneixements Associats

Què són les Varietats Tradicionals de Cultiu?

Les Varietats Tradicionals de Cultiu (VTC) són el fruit d'un procés de selecció i millora, per part de generacions de llauradores i llauradors, d'aquells individus que s'adaptaven millor a les condicions ambientals i culturals del seu entorn. En els últims anys, són moltes les institucions internacionals que han reconegut la importància d'aquest patrimoni agrari i cultural, tant per mantenir la seguretat i estabilitat del sistema agroalimentari, com per adaptar-se a futurs escenaris derivats del canvi climàtic i la crisi global. No obstant això, l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO) estima que durant l'últim segle s'ha perdut el 75% de la diversitat agrícola mundial i aquesta tendència negativa continua.

Pel que fa al nostre territori, les zones rurals de les comarques castellonenques destaquen per la seua riquesa ecològica, cultural i històrica. En molts pobles es continuen conservant pràctiques i coneixements dels sistemes agrícoles tradicionals, així com varietats de cultius, que poden proporcionar eines per plantejar una agricultura més sostenible i resilient. Malgrat això, el territori s'enfronta a un greu procés de despoblament i abandonament que comporta la degradació dels agroecosistemes, així com una alarmant pèrdua de VTC i del seu coneixement tradicional associat (CTA), que posa en risc la conservació i pervivència d'aquests recursos i sabers tradicionals.

Més enllà, el procés participatiu impulsat per Connecta Natura al llarg de l'any 2022 ha posat de manifest que existeix un sector de la societat de les comarques rurals castellonenques sensibilitzat amb aquesta problemàtica i amb la motivació i implicació personal necessària per construir una xarxa de persones i entitats que recuperen, conserven i promocionen les VTC i els CTA.

Més concretament, s'ha conformat un grup de més de 40 persones que ja estan cultivant i caracteritzant varietats d'hortícoles i fruitals a les seves respectives finques, així com multiplicant i conservant llavors per construir un banc de llavors comunitari. Encara més, el nombre de persones inscrites per l'any vinent és molt superior i no para de créixer.

Finalment, i malgrat aquesta valuosa empenta inicial, el procés participatiu esmentat també ha diagnosticat la urgència de desenvolupar accions de conservació i ha permès identificar les principals necessitats i demandes compartides pels habitants del medi rural castellonenc per preservar el seu patrimoni agrícola i cultural. Les presentem a continuació:

- \ Crear i mantenir bancs de llavors i col·leccions de fruiters comarcals per conservar les VTC i els CTA, així com fomentar la recerca, prospecció i caracterització necessàries per la millora d'aquests.
- \ Activar espais de cultiu agroecològic de VTC mitjançant bancs de terres municipals, horts socials, horts escolars.
- \ Articular la producció i el consum locals mitjançant fires i mercats de proximitat, artesans o agroecològics.
- \ Fomentar l'educació i divulgació sobre agricultura sostenible, alimentació responsable, VTC i CTA, especialment dirigides als sectors més joves de la societat.

La recuperació i revalorització d'aquest patrimoni agrari i cultural de les nostres avantpassades i avantpassats ens permetria:

- \ Promoure una agricultura amb menys dependència d'insums externs (plaguicides i fertilitzants), gràcies a la rusticitat i adaptació local que caracteritza a les varietats tradicionals, que afavoreix l'autonomia en la producció agrícola i la reducció de la contaminació ambiental.
- \ Promoure la capacitat d'adaptació local a futurs escenaris derivats del canvi climàtic i la crisi global, a causa de la seua àmplia variabilitat genètica que les fa més resilients i adaptables.
- \ Augmentar el poder de decisió de les comunitats locals sobre la producció i el consum dels seus aliments, impulsant la sobirania alimentària i la democratització del sistema agroalimentari.
- \ Diversificar els cultius de les zones rurals, contribuint al desenvolupament de noves activitats socioeconòmiques que poden generar més oportunitats per fer front al despoblament i l'abandonament del medi rural i l'agricultura
- \ Promoure la seguretat i estabilitat del sistema agroalimentari, augmentant la diversitat dels cultius dels quals depèn la nostra alimentació.

A què et compromets adherint-te?

Les persones a títol individual i les entitats públiques i privades que s'adhereixen a aquest pacte es comprometen a promoure o participar de les accions de conservació anteriorment esmentades, així com a promoure la creació i desenvolupament d'una xarxa ciutadana dirigida a la recuperació, conservació i revalorització de les varietats tradicionals de cultiu, la cultura llauradora i els agroecosistemes rurals del nostre territori. Treballar enxarxades i de manera horitzontal naix de la convicció que les VTC i els CTA són béns comuns, i junt a la comunitat social que els gestiona i els valors, costums i normes que s'utilitzen per gestionar-lo constitueixen un procomú, és a dir, allò que és de tothom i de ningú al mateix temps. Un tresor llegat i compartit que cal custodiar en col·lectiu.

Vols formar-ne part?

Sí, em vull adherir al Pacte!

[CLICA ACÍ!](#)

Impulsat per:

Amb el suport de:

